

M

MONTSERRAT | MONESTIR | MIL-LENARI

Mil anys caminant conjuntament

Estem a punt d'iniciar els actes commemoratius dels mil anys de la fundació del nostre monestir de Montserrat. Queda ja molt lluny aquell any 1025, quan l'abat Oliba de Ripoll va decidir enviar un grup de monjos del seu cenobi a aquesta santa muntanya. Des de llavors han transcorregut innumbrables vicissituds històriques que han portat el monestir de Montserrat a viure èpoques de pau i de guerra, d'esplendor i de decadència, de joia i de tristesa.

Podríem resseguir la història d'aquests deu segles mitjançant els abats i els monjos que de manera ininterrompuda han format una comunitat monàstica que ha intentat viure fidelment els preceptes de la *Regla de Sant Benet*. En aquest sentit, podem dir que la pregària, el treball i la cultura han estat sempre elements distintius de Montserrat. Un altre element benedictí important és l'estabilitat, aspecte que ha fet que els monjos volguessin viure arrelats a la seva terra i, alhora, oberts al món.

Però darrere de tot això hi ha una altra història poc o gens coneguda. La història que han anat teixint els milions de persones que des de l'inici han pujat a Montserrat. Com els cordills que es trenen i formen una corda, la història de Montserrat també està formada per les vides de tanta i tanta gent que ha vingut a trobar la seva patrona per portar-li els seus goigs i les seves esperances, les seves tristeses i les seves angoixes.

Totes i tots formem part d'aquesta història de Montserrat, totes i tots formem part de la gran comunitat que és Montserrat. Una comunitat de fe cristiana i també una comunitat de valors que l'Evangelí, la *Regla de Sant Benet* i el mateix abat Oliba ens han llegat i que volem viure i compartir: la pau, el respecte, el diàleg o l'acolliment en poden ser uns bons exemples.

Voldria fer un agraïment a totes les persones que des de fa anys estan col·laborant amb la seva feina o amb el seu generós patrocini a l'èxit d'aquest esdeveniment. Aquesta no és la festa d'uns quants: és la festa de tothom. Sentim-nos ja des d'ara convidats a participar-hi i a fer-nos-la nostra.

Demanam a la Mare de Déu de Montserrat que sapiguem mirar agraïts cap al passat i que, a la vegada, siguem capaços d'utilitzar aquest bagatge mil·lenari per mirar cap al futur i poder col·laborar a construir una societat més justa i plena d'esperança.

+Manel Gasch i Hurios | Abat de Montserrat

Disposats a viure un moment històric

Ens ha tocat viure un moment històric: la celebració dels primers mil anys del monestir de Montserrat. No som els protagonistes principals de la història, no tenim pas més mèrits que qualsevol dels milers de monjos i peregrins que al llarg dels segles han forjat el camí mitjançant el qual ha avançat Montserrat. Però sí que hem tingut la sort de ser en el lloc adequat en el moment oportú. La primera sensació, per tant, és la de basarda, la de no poder estar a l'altura dels personatges i de les circumstàncies que ens han precedit amb tanta dignitat.

És per aquest motiu que ja fa anys que vam començar a pensar en la celebració del mil·lenari de Montserrat 2025. A mesura que passava el temps i més gent, més institucions i més empreses s'anaven incorporant a aquest gran projecte. La il·lusió es va convertir en el motor de la nostra feina. L'horitzó del mil·lenari s'ha anat apropant fins a tenir-lo ja davant nostre i ha esdevingut ja una realitat de la qual ens agradaria fer partícip a tota la societat.

Iniciarem aquesta efemèride els dies 7 i 8 de setembre de 2024 i la clourem el 8 de desembre de 2025. Així doncs, ens trobem davant de quinze mesos d'activitats religioses, culturals i populars que ens agradaria que servissin per posar de manifest allò que Montserrat ha representat al llarg d'aquests mil anys d'història. És, tanmateix, un mil·lenari viu, que es va construint dia rere dia i que de ben segur que ens depararà sorpreses agradables encara desconegudes.

La majoria de les activitats estan fetes en col·laboració amb altres entitats que, per un motiu o altre, se senten vinculades a Montserrat. Aquesta ha estat una de les grans satisfaccions d'organitzar el mil·lenari: trobar companys de camí que s'han volgut sumar a aquest esdeveniment històric i continuar escrivint el futur conjuntament. No sé qui ha encomanat la il·lusió a qui, però en tot cas tenim clar que aquest és un camí que ni volem ni podem fer sols. En aquest sentit, només podem dir una cosa: gràcies!

El mil·lenari de Montserrat no és la fi del trajecte, sinó tan sols una fita que ens indica tot el que ens queda per davant. Ara, aturem-nos un moment, encara que necessàriament sigui breu, i celebrem aquests mil anys de vida monàstica benedictina a Montserrat. Felicitats a tothom!

P. Bernat Juliol i Galí | Comissari del mil·lenari 2025

Pòrtic

El proper any 2025 commemorarem el mil·lenari de la fundació del monestir de Montserrat per part d'Oliba, abat de Ripoll i de Cuixà i bisbe de Vic. La història ens diu que ja vers l'any 880 a la muntanya de Montserrat hi havia una petita ermita dedicada a la Mare de Déu. No fou fins unes dècades més tard, el 1025, quan un grup de monjos de Ripoll, enviats pel seu abat, van construir un cenobi benedictí al costat de l'esmentada ermita. Naixia així el monestir de Montserrat, que ha estat sempre marcat per aquesta doble vessant: monestir benedictí i santuari marià. És a dir, un lloc de pregària, de vida evangèlica, de pelegrinatge i d'esperança.

Que el fundador fos l'abat i bisbe Oliba, un dels promotors més importants de la pau que hi va haver durant l'Edat Mitjana, ha marcat profundament el monestir de Montserrat al llarg de la seva història. Durant mil anys, Montserrat ha volgut ser un indret d'acollida i de trobada, un indret d'escolta, de comprensió i de pau. Així, l'empremta del seu fundador potenciava el carisma que els monjos benedictins han intentat viure des de ben al començament de l'Edat Mitjana, al segle VI. No en va, un dels seus principals lemes ha estat sempre: *Pax!* Un lema senzill però profund.

La vida monàstica benedictina va ser resumida de manera ben eloqüent el 24 d'octubre de 1964 pel Papa Sant Pau VI en la carta apostòlica *Pacis nuntius*, en què proclamà sant Benet com a patró d'Europa. Deia en aquest text que sant Benet i els seus fills van aportar progrés cristià «amb la creu, amb el llibre i amb l'arada». La creu, el llibre i l'arada. Tres símbols que al llarg de mil anys també s'han anat forjant en el monestir de Montserrat, no per quedar closos dins de les parets del cenobi sinó per ser compartits amb tota la societat.

Efectivament, al llarg de centenars de generacions de monjos, el monestir de Montserrat ha treballat amb la creu, signe de fe i d'espiritualitat; amb el llibre, signe de cultura i de pensament; i amb l'arada, signe de construcció social i de progrés. I ho ha fet amb la voluntat d'estar arrelat a la terra que l'ha vist néixer però que a la vegada l'ha obert al món. Arrelats a la terra i oberts al món, testimonis de fe i acollidors de tothom, agraïts pel passat i caminant cap al futur. Aquest és l'esperit amb què el monestir de Montserrat es disposa a celebrar el seu primer mil·lenari d'existència.

Objectius del mil·lenari

1. *Donar a conèixer la vida monàstica al segle XXI*

L'any 2025 celebrarem els mil anys de la fundació del monestir de Montserrat i, per tant, els mil anys de vida monàstica benedictina en aquest cenobi. El mil·lenari ha de servir per donar a conèixer al món actual què és la vida monàstica i el sentit ple que continua tenint en el segle XXI.

2. *Donar un testimoniatge de fe i de vida cristiana*

Per als milers de persones que des de la fe pugen cada any a Montserrat o l'esguarden de lluny estant, el mil·lenari ha de servir per continuar mostrant que la fe i el seguiment de Crist són una opció que dona sentit a la vida.

3. *Promoure l'ecumenisme i el diàleg interreligiós*

L'ecumenisme té tradició a Montserrat. No en va, els monjos benedictins, sorgits al segle VI, provenen d'una època en què no s'havia produït encara cap de les grans divisions del cristianisme. El mil·lenari ha de servir per potenciar aquesta tradició de treball ecumènic. El diàleg amb altres confessions religioses per arribar a un millor coneixement i a una més bona comprensió mútua també ha de tenir la seva presència durant el 2025.

4. *Postular Montserrat com a lloc de diàleg entre creients i no creients*

Més enllà de les creences religioses, Montserrat pretén ser un lloc d'acollida i de pau. El mil·lenari vol donar a conèixer encara més aquesta dimensió d'«atri dels gentils», de lloc de trobada entre creients i no creients. Una casa de tots que, des de la seva identitat cristiana i monàstica, rebí tots aquells que s'hi vulguin apropar. Montserrat vol que el mil·lenari també sigui una proposta de diàleg que prevalgui sempre per damunt dels integristes i dels fonamentalismes.

5. *Posar en relleu la importància de la cultura*

La cultura ha de ser un dels altres pilars bàsics del mil·lenari. Els monestirs han desenvolupat al llarg de la història un paper molt important pel que fa al cultiu de la vida cultural i intel·lectual. I Montserrat no ha estat aliè a aquesta missió. En aquesta celebració es vol donar a conèixer la tasca cultural que s'ha realitzat a Montserrat al llarg dels darrers mil anys i potenciar-la de cara al futur. Però també es vol posar en relleu que la cultura amb totes les seves manifestacions,

com l'art i la música, és una forma d'encontre i de diàleg amb el món contemporani, a la vegada que afavoreix el creixement humà i l'evolució cap a una societat més justa.

6. *Promoure la cura del medi ambient*

Quan l'any 1025 es fundà el monestir, es féu en un paratge natural idíl·lic i de natura exuberant. Molts monestirs estan situats en llocs de gran bellesa. No és una elecció gratuïta: la bellesa de l'entorn evoca la bellesa del creador. És per això que la cura de la natura i del medi ambient ha de ser una prioritat. El mil·lenari ens ha d'ajudar a treballar, amb el testimoniatge, per aquesta casa comuna que és el nostre món.

7. *Ser transmissors d'esperança al nostre món*

El monestir de Montserrat voldria que el mil·lenari servís per transmetre esperança a la nostra societat. Una esperança universal, dirigida a creients i a no creients, i oberta a tot el món.

8. *Promoure la solidaritat amb els més desfavorits*

Ha de ser un mil·lenari dirigit a tothom, però que ha de tenir especialment presents els més necessitats de la nostra societat i del nostre món. No es pot plantejar cap tipus de commemoració sense tenir en compte la solidaritat vers tots aquells que necessiten ajut de qualsevol mena.

9. *Prendre el mil·lenari com un nou punt de partida*

La celebració del mil·lenari l'any 2025 no ha de ser un punt d'arribada sinó un punt de partida. En aquest sentit, assentats en la vocació monàstica i cristiana de la comunitat de monjos, el mil·lenari ha de representar una obertura vers el futur.

10. *Promoure la participació de tota la societat*

Finalment, el mil·lenari no ha de ser només una festa del monestir, sinó una celebració de tota la societat. Ha de ser un mil·lenari de tots i per a tots. S'ha de fer una gran crida que convidi tothom a participar i a fer-se'l seu. Tothom ha de poder aportar les seves idees iniciatives que facin que aquesta celebració sigui un esdeveniment que il·lusioni i que ens faci continuar caminant junts.

Acte inaugural

7/9/2024

Inauguració institucional

8/9/2024

Solemne eucarística d'obertura del mil·lenari i celebració popular

Acte de clausura

8/12/2025

Vespres i cant del *Te Deum* mil·lenari

1.000 anys - 1.000 activitats

Religió

Any jubilar

Capítol provincial Congregació Subiaco-Montecassino

Capítol general Congregació Subiaco-Montecassino

Trobada de superiors/ores de monestirs ibèrics

Jornada sacerdotal de la Tarraconense

Jornada monàstica catalana

Trobades de moviments cristians de Catalunya

Trobades d'escoles cristianes de Catalunya

Estrena documental sobre la vida monàstica a Montserrat

Estrena docuficció històrica de Montserrat

Inauguració videomapatge a la Basílica

Païstral d'acollida del mil·lenari

Romeries del mil·lenari

Cultural

Festival de música del mil·lenari (15 concerts)

Exposició al Centre d'Estudis catalans de París

Exposició al Palau Robert de Barcelona - Roma - Brusel·les - Madrid

Exposició del mil·lenari al Museu de Montserrat

Exposició a la Biblioteca de Catalunya

Espai permanent d'experiència audiovisual

Cicle de conferències sobre l'aportació de Montserrat a la societat

Col·lecció de llibres del mil·lenari
Edició filatèlica i numismàtica del mil·lenari
Edició de material pedagògic i curricular per a les escoles
Jornades i activitats acadèmiques
Organització de la 56a edició Flama de la Llengua
Altres trobades culturals

Participatiu

Projecte Amics de Montserrat
Setmanes temàtiques d'institucions i entitats de servei públic
Espai expositiu polivalent
Trobades d'entitats de cultura popular (més de 25 jornades)
Trobades d'entitats esportives
Trobades del món empresarial
Trobades de col·legis professionals
Inauguració Sender del mil·lenari (PR 1025)
Projecte Smart Santuari
Activitats de muntanya

Social

Exposició d'art singular al Museu de Montserrat
Jornades d'Entitats Socials participades per Montserrat
Projecte itineraris inclusius
Trobada d'educadors del lleure
Jornades d'Organitzacions Humanitàries Internacionals
Congrés de Salut Mental
Trobades de gent gran
Jornada de famílies acollidores

Mil·lenari sostenible

Millora de l'eficiència energètica de les instal·lacions de Montserrat
Instal·lació de plaques solars
Transport adaptat elèctric
Projecte integral de residus
Pla de descarbonització integral
Pla per augmentar la resiliència hídrica
L'Escolania integrada a la Xarxa d'Escoles Verdes

Agraïments

Generalitat de Catalunya
Patronat de la Muntanya de
Montserrat
Diputació de Barcelona
Diputació de Tarragona
Ajuntament de Manresa
Ajuntament de Vic
Ajuntament d'Abrera
Ajuntament de Balenyà
Ajuntament de Bellvé
Ajuntament d'Igualada
Ajuntament de Manlleu
Ajuntament de Martorell
Ajuntament de Sant Andreu
de la Barca
Ajuntament de Terrassa
Ajuntament de Tordera
ACM - Associació Catalana
de Municipis i Comarques
FMC - Federació de Municipis
de Catalunya

AENA
Auria Cooperativa
AUSA
Banco Santander
Ferrocarrils de la Generalitat
de Catalunya
FIATC Seguros
FICOSA
Fluidra
Fundació DAMM
Fundació Pinnae
Fundació Salvat
GTCPlus
Gran Teatre del Liceu
Grup Taelus
Institut d'Estudis Catalans
Institut Europeu de la Mediterrània
IRESTAL
Museu Episcopal de Vic
Occident Seguros
Palau de la Música Catalana

Aeri de Montserrat
Agbar - Aigües de Barcelona
Alba Andrea Divisió, S.L. - Benito
Cellnex
Condis Supermercats
Fundació Banc Sabadell
Fundació Bancària "la Caixa"
Fundació privada Mir Puig
Roca Sanitario S.A.U.

ALSA
AUTEMA
Bidons Egara
Busquet - Economistes & Auditors &
Advocats
Caixa Rural de Guissona
CAPRABO
Carlos Ortega - Disseny gràfic
Circuitor
Club Excursionista de Gràcia
COMB - Col·legi Oficial de Metges
de Barcelona
Consell de Col·legis Farmacèutics
de Catalunya
Construccions Cots i Claret
Cooperativa Agropecuària
de Guissona
ERB 2005

Fundació Blanquerna
Fundació Catalana per a la Recerca
i la Innovació
Fundació Joan Agustí Reixach
Fundació Sorigué
Fundación Familia Torres
Gràfiques Imprès Ràpid
Gremi Provincial de Pastisseria
i Confiteria de Barcelona
Institut Agrícola Català
de Sant Isidre
MEMORA - Serveis Funeraris
de Barcelona
Mercadona
Oliva Torras
Ramón Clemente
Universitat de Vic
Universitat Ramon Llull

El mil·lenari està en constant evolució i ampliació i en aquest sentit us donem les gràcies a totes les persones que ho feu possible.

Ens agradaria poder donar cabuda a totes les activitats que se'ns planteja. Per fer-ho possible, ens podeu ajudar a fer créixer el nombre de col·laboradors tant a nivell empresarial com a nivell de particulars.

Us demanem, doncs, que us adreceu al vostre contacte habitual o bé a la Fundació Abadia de Montserrat 2025: ☎ +34 93 877 77 25 | ✉ fundacio2025@abadiamontserrat.net

Fem-ho possible entre tots. Fem xarxa!

El treball de reflexió que des de fa anys s'ha dut a terme per preparar el mil·lenari de l'any 2025 ha decantat finalment en un lema basat en la coneguda divisa benedictina *ora et labora* i complementat per l'experiència monàstica de deu segles de vida monàstica arreu del món i, especialment, en el camí realitzat a Montserrat.

És un lema basat en cinc ítems que no només defineix la vida monàstica sinó que expressa què pot aportar el monaquisme benedictí a la societat i al món contemporani. Es tracta, doncs, d'una síntesi d'aquella saviesa que sant Benet va demostrar en tant que coneixedor dels monjos, però sobretot en tant que coneixedor de l'autèntica naturalesa humana.

Aquest lema el podem començar a llegir des de la seva base per anar-ne desgranant els valors que conté fins a arribar al cimbal que no és altre que Déu.

In communitate: Què és Montserrat? Montserrat és, certament, una comunitat monàstica benedictina. Però Montserrat també és una comunitat més gran, formada per tots aquells homes i per totes aquelles dones que s'hi senten identificats i identificades. Aquesta gran comunitat ens ensenya que conjuntament podem caminar cap al futur sense por, amb força, amb esperança.

Rege te ipsum: La tradició monàstica ens ensenya que conèixer-se a si mateix i prendre el control de la pròpia vida és la font de l'autèntica llibertat. Aquella llibertat que ens permet viure d'acord amb uns principis i uns valors que donen sentit a la nostra existència i que, en definitiva, ens fa comprendre que l'autèntica felicitat es troba en posar-se al servei dels altres.

Labora: És llavors que podem entendre que el treball es converteix en un instrument de realització personal i de transformació del món. L'esforç, la constància, la tenacitat i el treball ben fet i pacient són propis de l'inconformista, d'aquell que creu que un món millor és possible.

Lege: Llegir com a símbol de cultura i la cultura com a expressió de la bellesa de l'ànima humana. Des de temps antics, els monestirs han estat llocs de transmissió del coneixement: les biblioteques, els escriptors o la música en poden ser exemples ben clars. La cultura eleva l'esperit humà i l'apropa a Déu.

Ora: La pregària és el cim del lema i és també el cim de la vida. Ens ensenya a sortir de nosaltres mateixos i a transcendir vers aquell Déu de Jesucrist que és l'autèntica Bellesa, l'autèntica Veritat, l'autèntica Bondat i l'autèntic Amor.

Aquests elements que integren el lema del mil·lenari de Montserrat 2025 són la proposta que la vida monàstica benedictina pot fer als seus contemporanis. Mostren que la vida té sentit si es viu coherentment amb uns principis, mostren que la felicitat és possible si posem la nostra capacitat al servei dels altres, mostren que el Déu ens empeny constantment a ser millors persones i a construir una societat millor.

**ORA
LEGE
LABORA
REGE TE IPSUM
IN COMMUNITATE**

MONTSERRAT | MONESTIR | MIL-LENARI